

БЕЛАРУСКИ ШЛЯХ

Адрес редакцыі і адміністрацыі:
Серпухоўская вул. д. № 12

Рэдакцыя адчынена ад 1 да 2 гадз.
пасля поўдня.
Адміністрацыя—зрана ад 10 да 2 гадз.
У вечары ад 5 да 7 гадз.
Рэдакцыя пачынае за сабой прэса па-
праўляць перасыланыя рукапісы і ко-
рэспандэнцыі.

Цана
асобн. нум. 15 к.

Падпіска: з дастаўкай да дому ў Мін-
ску на 1 месяц 3 рублі.

Цана абвестак:
за верш пятаку на 1-й стран. 1 р.
на апошняя—50 кап.

Штодзенная грамадзка-палітычная газэта.

№ 8.

Менск. Нядзеля 31 сакавіка 1918 г.

Год I

Менск 31/III.

Ніхай вас кварталны рэзу-
дзіць.

Гэта кароткі сэнс стацыі
у «Voss Z.» вядомага ня-
мецкага публіцыста Бернгард-
та, калі ён разгледзіў досыць
акуратна дамаганні літвіноў,
паліякоў, беларусаў, украінцаў,
латышоў, эстонцаў, балтыйскіх
пемцаў. Нам усе гэтыя нацыя-
нальныя справы больш—менш
звычайны. Бернгард глядзіць на
іх з пункту выкарыстання іх
дзеля германскіх інтарэсаў.

Як выпоўніць усе трэбава-
ня народаў, каторыя яны пад-
воззяць пад «самаадзначэнне
нацый»? кожная нацыя разу-
меіць гэты тэрмін на свой
фасон.

Курляндская справа самая
простая, курляндскія немцы
«самаадзначыліся» пад Гер-
манію, брэскі дагавор пазво-
ліў гэта зрабіць. Але у Кур-
ляндзіі памешчыкі і мешчане
немцы, а сяляне—латышы. Зга-
даць іх інтарэсы ні лёгка. Але
балты-немцы трэбуюць прылу-
чыць да іх яшчэ Ліфляндзію з
Рыгай і Эстляндзію з Рэвелем.
Тут ужо, як кажуць, забіты
цверк!

На міравому дагавору яны
павінны «самаадзначыцца» пры
Расіі. Курляндзія і малая Літ-
ва патрэбны для Германіі, каб
выраўняць граніцу. Ліфляндзію
і Эстляндзію прыбаўляць да
Германіі—гэта значыць браць
на яшчэ за новую хітрую гі-
сторыю.

Прыбаўка да Германіі Ко-
венскай і Сувальскай літвы
выпрамаляе граніцу. Але літ-
віны хацелі бы злучыцца з
Германіяй, за нейкі час зра-
біўшыя тэрпогствам с каталіч-
кім князем. Добра ўсё, ка-
жыць Бернгардт, але праз ней-
кі час Літва скажыць: «адзе»,
тады яна «адрэжыць» немцаў
ад Курляндзіі. Гэтым з Літ-
вой яшчэ ні канец. За Віль-
ню спораць палікі і літвіны.

Гэты спор лікоўліва зна-
коіцца. Беларусы так само да-
магаюцца Вільні і цэлай та-
рыторыі ад Беларускага да Сма-
ленску і ад Дзвінску аж за
Прыпяць.

Чародны № газэты «Бе-
ларускі Шлях» с прычыны
Вялікадня выйдзе у сераду
3-го красавіка.

[Карту гэтай Беларусі Берн-
гардт надрукаваў у газэці].

«Вельмі праўдзвыя дама-
ганні беларусаў», кажаць ня-
мецкі публіцыст, «ні могуць
быць заложаны Германіяй,
бо тут ідзець аб расейскую
обласць. Але усе роўна будзе
Вільня польская ці літоўская,
у Расіі зробіцца беларуская
іррадында, каторая будзе
цягнуць руці да Вільні, Менску,
Гродні, Беларускага, (Бернгардт
абмыслова акрысьціў іх поль-
скімі гарадамі) і «украінскі»
Брэсту і Пінску».

«Калі гэтыя нацыі памеж
сабой сварыцца на за сфэрай
нямецкіх інтарэсаў, гэта ні
беда».

«Германія можа ўзяць на
сябе разбор дамаганнёў гэтых
нацый, але тут ёсць ніязна-
ка дастаць замест поўпрыяцеля
цэлага ворага, а то і двух.
Ці ці лепш нам, урэгуліро-
ваўшы сваю ваенную граніцу,
адаць усё на захад ад Коўны,
на палудзень ад лініі Гродна—
Асавец палікам ці расейцам,
а то нямецкі дзяржаўны кара-
бель можа сесці на мелізу у
аксоне нацыянальных ідэалаў».

Мы у вольнай перадачы
представілі думкі вядомага
германскага публіцыста, аб
землях быўшага Вялікага Кня-
жства Літоўскага. Нацыяналь-
ныя дышплеты і палітыкі ўсіх
нацый павінны кіравацца
брацкай згодай усіх сумеж-
ных народаў, каторыя павінны
памеж сабой самі перш зга-
варыцца, бо ад грызві ня бу-
дзе карысці, самім нацыям,
нехта трэці выкарыстае сваркі
для сваіх інтарэсаў.

„Тая“ Беларусь.

Устаноўленая у Барэсью
граніца адрэзала ад Расіі Кур-
ляндзію, Рыгу з ваколіцамі
этнографічную Літву і, як піша
«Dz. Wileniki», больш каталі-
цкія часткі Беларусі.

Новая тэрыторыя гаймае:

1) даўнейшую Курляндскую
губэрнію с месцам Рыгаю; 2)
даўнейшую Ковенскую губэр-
нію (без усходняй часткі,
Азерскага павету) 3) заход-
ную палавіну даўняйшай Ві-
ленскай губ. с паветамі Ві-
ленскім, Троцкім і Лідскім і
заходняй частцыю Сьвєнцян-
скага; 4) Гродзенскі, Беларус-
кі, Бельскі, Сакольскі, Вол-
ковыскі і поўначную частку
Пружанскага—з Беларускай
азначанай тэрыторыі жывець
пунчай—паветы Гродзенскай беларусаў:

быўшай губ.; Кобрынскі, Бя-
рэсцкі і поўднёвая частка Пру-
жанскага пав. Гродзенскай губ.
прылучаны да Украіны.

Паводлуг высноўкаў праф.
Е. О. Карскага апублікова-
ных ім у брашуры даданай да
этнографічнай мапы беларус-
кага племяні, («Этнографіч-
еская карта беларускага племе-
ні» Составіў Е. О. Карскі.
Петраград 1917 г. Тіпогр.
Рос. Акад. Наук.), на выжэй
Пружанскага—з Беларускай
азначанай тэрыторыі жывець
пунчай—паветы Гродзенскай беларусаў:

ГУБЕРНІІ.	Лічба беларусаў пар эмізіі 1897 г.	Прырост насельня на губэрніям.	Лічба беларусаў па рэвізіі 1897 г. с прыростам да 1917 г. на складае, 0/0.	Курлянд лічба павя- луг устаноўленай пав Карскім для пр 1911 г.
Курляндская . . .	12.283	0,83%	14.491	23.500
Ковенская . . .	37.798	1,31%	41.732	60.000
Віленская (Віленскі, Троцкі, Лідскі і 1/2 Сьвєнцянскага—зблі- жаючы—паветы) . .	327.369	1,64%	434.746	434.746
Гродзенская [выклю- чаюча Слонімска па- вет]. . .	522.391	1,63%	692.700	692.700
У С Я Г О	899.841	—	1.183.669	1.210.946

Лічбы для Віленскай і Грод-
зенскай губ. зроблены памі
асобна толькі для адрэзаных
ад Расіі паветаў, с тым, што
для Сьвєнцянскага павету,
узятая палавіна ўсяго населе-
ння (81.845:2). Выходзіць
агульная лічба,—1.210.946, з
даных усерасійскай агульнай
рэвізіі 1897 г. У часе гэтай
рэвізіі, кажа пр. Карскі,—
«на шмат якіх месцах бела-
русы-праваслаўныя ні адрожні-
ваючы народнасць ад рэлігіі
называлі сябе проста «рускі-
мі» і рэгістратары іх улічы-
валі як вялікарусаў, а у ні-

катарых месцах і як укра-
інцаў, калі рэгістратар кепска
адрожніваў беларусаў ад укра-
інцаў; у іншых месцах бе-
ларусы католікі с тае-ж пры-
чыны называлі сябе «паліка-
мі» і прылічываліся да палі-
каў».

Дзеля таго правільная ліч-
ба павінна быць значна боль-
шай.

Тыя часткі, каторыя маюцца
узяць сабе Украіна пры уста-
наўленню граніцы з Расіяй,
пад увагу ні ўзяты.

А.—і.

С Кіева.

На Украіне паспешна на-
праўляюцца папсаваныя «боль-
шэвікамі» камунікацыя. Пятта
тэлеграф ужо працуюць па-
між Кіевам—Капатопам, Кі-
евам—Жытомірам, Кіевам—
Белай Царквой, Жмерынкай і
Бердичэвам. На гэтых дзял
ўстаноўлена жалезна-дарожная
камунікацыя без перасядкі з
Варшавай, Вільняй, Берлінам
і Венаю.

Гэтымі днямі у Кіёу пры-
было з Германіі шмат гайда-
мацкіх аддзелаў, арганізаваных
немцамі і ваена-палонных. Гай-
дамакі добра адзеты, выгля-
даюць здаровымі, бодрымі.
Другога войска на Украіне
амаль што німа. Добравольная
армія творацца надта ніха. Ні
гледзючы на высокую пенсію
(300 рб. у мес. салдату) і вя-
лікую лічбу безработных, ах-
вотчыкаў знаходзіцца ні
шмат. У Гайдамакаў дысцы-
пліна руская. Добравольцы
абучаюцца па сярэдня-эуро-
пэйску.

Заняты ачысткай Украіны
ад большэвікоў толькі нямец-
кія войскі. Украінцы покуль
што толькі забавляюць Білу
парадамі і перамоўляюцца. Не-
імяні-ж падрыўліваеца пара-
дак і у сярэдзіне краю.

Украінскі ўрад, перамага-
ючы супраціўленне органаў
месцовага самапраўлення, вы-
дзее ніўхільную украінізацыю.
Усе неукраінцы павінны па
яго загаду выехаць з Украіны.
Першым чынам перыць ад
гэтаго служачыне ўсіх уста-
ноўнаў—ніукраінцы.

У пачатку сакавіка у Кіеве
з'явіўся «Беларускі вайсковы
камітэт на тэрыторыі Укра-
іны». Камітэт складаецца с 4
камісіаў палітычнай, куль-
турна-прамысловай, грамадой і
наснай.

У камітэце працуюць два
відных прафэсара унів. св.
Уладзіслава, студэнта і члены
разнастайнага большэвіцкага Бе-
ларускага везуу. Пондз. зах.
б. і. у. Камітэт уладзіла дек-
ны, сходы, выдае дапамогі
беларусам. Робіцца заходы каб

„Беларуская Хата“ Конны пляц, каля 3-ей часткі.
У аўторак 2 г.

Беларускай Драматычнай Трупай, пад рэжы-
сэрствам Ф. Нідановіча будзе пастаўлена

„Паулінка“ і „Міхалка“.

Посыль спэцталю ТАМІМ.

выдаваць беларускую газету, падкрываць кніжныя склады і інш. У сярэдзіне Сакавіка Камітэт з'яўжаў Украінекаму ураду мэморыю у якой заклікаў пратэст проці гвалтоўнага прылучэння да Украіны беларускай тэрыторыі у Чарнігаўскай, Менскай і Гродзенскай губ. Пратэст падтрымоўваўся соц.-рав. і прадстаўнікамі адабраных беларускіх абшараў.

Свой.

Імператар Германіі і Малая Літва.

Літоўская делегация выстала з прычыны прызнання незалежнасці Літвы такую тэлеграму: Яго Вялічэству Імператору. Ваша Вялічэства дазвольце Вас наймацей падзякаваць Прэзідэнту і дэлегацыі літоўскай Тарыбы (Рады), каторай сёння імперскі канцлер завідамі аб прызнанні незалежнасці Літвы. Мелная і Вялікая Германія дала свабоду, цэлыя вякі заціснутаму, літоўскаму народу і прызнала яго незалежнасць.

Мы рады гэтаму разумеючы што Германія і Літва, як два добрыя суседа будуць узаемай мірнай працай памагаць адбудоўванню.

Сметона, Прэзідэнт Шаўіе, Стаўгайтис, Вілейшыс, дэлегацы. Імператор адказаў так:

Пану прэзідэнту Сметона! На тэлеграму с прычыны прызнання незалежнасці Літоўскага гасударства, я дзякую Вас, пан прэзідэнт і членаў літоўскай дэлегацыі. Я рад што пабеда маіх войск асвабодзіла Літоўцаў ад расейскага яра і дала мне змогу Літву як незалежную і свабодную адбудоўваць. Прыціск яе нацыянальнага жыцця праз доўгія чорныя год з гэтым коштуе. Я спадзеваюся, што Літва як дзяржава скоро закрасуець і яе звязак цесны з Германіяй яе развіццё падтрымаець.

Вільгельм І. Р.

Па сьвеце.

(З нямецкіх апошніх газетаў).

У Расіі.

Троцкі у таварыстве афіцэраў ангельскага і амерыканскага пятаў атправіўся у Сьбір для інспекцыі.

Адмірал Вэрдэраўскі ўзяў на сябе опэрацыянае і тэхнічнае кіраўніцтва Балтыйскім флотам.

Паміж Саветскім Урадам і донскімі казакамі паводлуг паведамлення з Масквы, пачаліся перагаворы аб згодзе, якія здаецца пойдучь добра.

Балтыйскі дыплематычны корпус вярнуўся у Расію з Фінляндыі. З загаду камісара ўнутраных спраў

Тоффа, корпусу быў паддзены спецыяльны цягнік.

Пачалася эвакуацыя Савастопаля, каторую утрудняюць анархічны настроены салдаты і матросы.

Амерыканскі консул у Владзівестоку адкушў ўвесь гандзёны флот які знаходзіўся на усходніх берагах Сьбіры, усяго на 650000 м.

Ваенны камісар Троцкі звярнуўся да Францыі с просьбаю аб ваеннай помачы, і у поважненню франц. ваен. місіі, у якой знаходзіцца каля 500 французскіх афіцэраў. На супольным пасядзенні глаўнай камісіі Парляменту і французскага сенату Пішон асьведчыў, што французскі урад дасьць сваю згоду.

Троцкі звярнуўся да народу с адозваю у якой паведамляе, што у скорасці мае выйсьці дэкрэт аб агульнай для ўсіх грамадзян павіннасьці адбываць ваенную навуку. Усе былыя генэралы і афіцэры будуць варочаны на службу як інструктары пад кірункам пародных камісараў. Троцкі абяцае выставіць мільённую армію.

Шэсьць вялікіх князёў жыюць у Пецярбургу пераводзіцца у Перм.

Ацэніваючы ангельскія ваенныя ніудачы газэты пачынаюцца тым што немцам удалося заняць толькі тэрыторыю але ні разбіць ангельскую армію і разадраць фронт, што, відаць было заданнем нямецкіх ваенных сілаў.

Кароль асобнай тэлеграмай выказаў падзяку генэралу Сальманду, ахвіцэрам і салдатам паветранага флоту за іх чыннасьць у часе апошняга нямецкага наступлення.

У Францыі.

Клемансо зрабіў у Парыжы 27/III паведамленне Радзе Міністраў аб ваенным становішчу. Інфармуючы аб становішчу фронту, адкуль ён толькі што вярнуўся, Клемансо выказаў задавальненне фронтам.

Рэзэрвы коаліцыі з вялікім паспехам на аўтамабілях сцягваюцца на найбольш напружаныя пункты фронту. Вялікая французская армія пад кіраўніцтвам асобнага генэрала сьпярэжа дарогу у Парыж адкуль ішчэ ўцекаюць жыхары. Жыхары Дюнкэрка, і прыфронтавых раёнаў Каля і Пэрна Армінтэра і Ля Басэ пакідаюць свае месцы забіраючы с сабой усе свае менне.

Амьен і Компьен эвакуіруюцца ад цывільнага насялення. Паводлуг адняня ваенных аўтэрутатаў Амьен з'яўляецца апарным пунктам і ключом усяго ангельскага фрон-

ту у Францыі, каторы ангельцы павінны на ўсе старанні ўтрымаць, калі ніхочуць аднавіць немцам вяртаць да мора.

У Англіі.

Нямецкая ваенная ўлада у Францыі зрабіла ў Англіі ўрашэнне. Наперак зымчаю газэты выйдуць у Вялікую пятніцу, а ваўсёх пачынаюць канторах праз сьвятэ будуць выдашывацца паведамленні.

Паднялося пытанне аб скліканню парляменту, прэшу чаго вымоўляюцца пінкаторыя тэатры, лічучы, што гэта не прынесла б ніякай карысьці.

МЕНСКАЕ ЖЫЦЦЕ.

Пропускі у Польшчу. Прыбальтыцкі Край і Літву будуць выдавацца афіцэрам, дактарам і чыноўнікам. Запіс ужо пачалася у афіцэрскай біро на Петрапаулаўскай вул. № 50. У гэтыя ж месцы з 23 дазваляю браць пропускі і салдатам с канцелярыі вайскавога начальніка.

Дэталёвая выписка кватэрантаў, як вядома, будзе зроблена на варотах кожнага дому. Поруц з гэтым цывільны аддзел месцовай управы, дзе ля выгоды кватэрантаў, стараецца завесці кватэрныя угадовыя камэры.

Бемзінцоу, каторыя жыюць блізка ракі, — як на Людамоні, Мала-Татарскай, Слабодцы, Плебанскім пер., Архірэйскай Слабодцы і на Ляхаўцы, — на распараджэнні месцовай управы — да часу — покуль пройдзе паводка — размешчаюць у «общэжыцкіх» камітэту абязпекі.

У акружным судзе замест даунешых шасці, цяпер будуць толькі тры аддзёлы: 1) рэгістрацыйна-адміністрацыйны, 2) адзін цывільны і 3) адзін угадоўны. Служачых у усе гэтыя аддзёлы разам с канцелярыяй прэсэнацэля прынято ўсяго 40 чалавек, замест даунейшых — перад эвакуацыяй — 200. Выданыяе тымчасам месцовай управы на абстаноўку 3000 р. ужо разьшліся. Суд сьпадзяецца выціснуць абяцаныя месца ішчэ 15.000 р. Аб пэнсіі — пакуль што ніхто не адзываецца.

У суд пачалі ўжо паступаць справы і цывільныя, і угадоўныя. Першая сасія суду адбудзецца у пачатку мая.

С 1-га Красавіка без службы астаецца па распараджэнню нямецкага начальства: скарбавой палаты — 66 вольна-наемных службах канцелярыстаў і с казначэйства — 16.

Служачым, каторыя застаюцца пры мейсцах маніліся выплаціць пэнсіі на Вялікдзень усяго 5%, але дэлегацыя службах, якая хадзіла да немцаў, выгаварыла 50% даунейшага царскага акладу. Сюды, разумеюцца, не ўлічаюцца кватэрныя і харчовыя.

Праца покуль што у скарбавой палаче ні надта цяжкая: здухвіваюць стары пыл і падшываюць старыя сшыткі.

На рынку у Вялікую пятніцу было саўсім пуста. Цэны на ўсе — шаленыя: яйкі дзесятак — 5 р. 50 к., шынкі цэлыя — 4—5 руб. за фунт, возік дрэнных дроў — 35 руб. і г. і.

Справа бемзінцоу. Гэтымі днямі прыеджае з Вільні у Менск камісія дзеля перагавораў з нямецкім начальствам, каб наладзіць справу пераезду бемзінцоу на свае старыя месцы. Цяпер гэта як раз на часе, бо ўсе тутэйшыя бемзінскія камітэты весці сваёй працы. Далей ня могуць і нат перэсталі выдаваць пайкі, людзі засталіся без усякай падмогі і апекі.

Агульны сход членаў рускаго клубу с пазвалення камандатуры замест 30 сакавіка — назначаны на 5-ае красавіка. Найважнейшая справа, якой усе члены зацікаўлены, гэта кража 8000 р. клубных грошаў у бышаго распарадзіцеля — старшыні — п. Гагарына, п. Гагарын — б. член «саюзу рускаго народу», заведуючы аддзелам магазынаў службы ўпраўлення Л. Р. ж. д.

Губэрнскае прысутства, разганяе большавікамі, прыдзецца цяпер, бадай, зноў збіраць і наладжываць. Да ней у губэрнскае прысутства паступалі жалбы на паставы павятовых міравых с'ездаў; якую работу цяпер яны даручаць — хутка выясніцца.

Рымска-італійная духоўная сямінарыя быўшая у Менску да 1869 р. — цяпер, калі прыеджае сюды біскуп, якесьці чуткі зноў адчыніцца. Справа гэта, разумеюцца, шмат будз залежыць ад Ватыкану.

На палевыя сельскія работы слідуць немцы у сваіх абвешках, расклеяных па нашым месцы, мужчын, жанок, дзеўчат і дзяцюкоў на выезд Германію. Праезд будзе дармовы; аб харчоў і цане за работу трэба ўгаварывацца тут — на мейсцы. Запісывацца на работы трэба у духоўным вучылішчы.

Рэдактар А. Прушынскі.
Выдавецтва Т-во «Заранка».

АБВЕСТИ.

С прычыны ліквідацыі аддзелаў Усерасійскаго Земскаго Саюзу, асвабодзілася ад работы шмат розных спецыялістаў: дактары, вэтэрынары, медыцынскія фэльчары, фармацэўты, аграномы, бухгалтары, сьцягаводы, механікі-слесары, песьцішчы і інш.

Бюро па рэгістрацыі безработных пры камітэці злучаных работнікаў У. З. С. просіць усеіх, каму здарыцца патраба працоўнікоў, звяртацца проста у Бюро па рэгістрацыі безработных — Праабражэнская вул. 26, ход з вуліцы ад 10—2 гадз.

Расійскае т-во чырвонага крыжы, каб памагчы вайсковым расійскай арміі і бяднейшым жыхаром гораду наладзіць амбулаторыю (Захараўская 8), дзе спецыялісты-дактары даюць дарма пароды па усякія хваробы ад 9—1 гадз. дня.

Завед. амбул. д-р Вазнесенскі.

Беларуская Прасветная Субкомісія Менскае Гарадское Думы атчынае з 1 красавіка (апрэля)

Курсы беларусознаўства

Чытацца будуць: Гісторыя Беларусі, гісторыя беларускай мовы, Геаграфія Беларусі, Беларуская літаратура, Граматыка і інш.

Запіс на курсы пачынае ат 2—4 гадзіны у наменшаньні Рады — Захараўская, 43 III паверх

Курсы безплатныя.

Усе матэрыялы (абвесткі, пастановы, мэморандумы, граматы і інш.), якія датычаць утварэння Народнаго Сэкрэтарыату Беларусі, змешчаны у № 1 (ат 1 сакавіка 1918 року) газэты

„Беларуская Зямля“

(Год выдання І. Менск)

якая прадаецца: у Беларускай Кнігарні — Захараўская вул., 24; у Вучнеўскай Грамадзе — Паліцэйская вул., 2, кв. 6; у Беларускам Прэстаўніцтве — Серпухоўская вул., 12; у Кнігарні Соцыялістаў — рэвалюцыйнае — Пляц. Волі, № 4. Цэна асобнага № — 25 кап.

Друкарня Я. А. Грынблата.